

**NI NEDELJE — BREZ »NEDELJE«**, ki je edini verski tednik Slovencev. Če le moreš, si ga naroči. Mnogi ga naročijo svojim v tujino ali če gredo po svetu, pa so v nevarnosti, da bi pozabili na sveto vero. »Nedelja« je list vsake katoliške družine! Piši po izvod na ogled na upravo: Maribor, Koroška cesta 5!

## Slovenska Krajina

**Murska Sobota.** V soboto, 3. junija, bo ob pol devetih zvečer ljubljanski akademski pevski zbor tudi pri nas izvedel svoj program: Pesem slovenskega preporoda. — Dne 7. junija od 7.30 do 12 in od 14 do 18 bo priredila pri nas banska uprava enodnevni tujakoprometni tečaj z različnimi predavanji ob spremljanju filmov. Zanimanci se naj prijavijo pri tujakoprometnem društvu. — Banska uprava je dobila 42 milijonsko posojilo. V tem je vstet tudi kredit za gradnjo soboške bolnišnice, zato prosimo, da bi se z deli čimprej začelo. — Že dolgo smo pogrešali v Soboti zobozdravnika, ki smo ga končno dobili v osebi g. dr. Guštinove. — Paviljono za prekmurski teden gradi gradbenik g. Sraka.

**Murska Sobota.** Po presledku desetletne dobe bo na naši gimnaziji zopet matura — zrelostni izpit. K maturi je pripuščenih 27 dijakov in dijakinj. To bo na Kocljevi gimnaziji prva matura.

**Turnišče.** Pretekli teden se je po obrazu občutno poškodoval iz Ljutomerja se vračajoči g. Pergar Franc. Iz neznanega razloga se mu je med potjo prelomilo kolo, radi česar je tako nesrečno padel, da so mu morali nuditi zdravniško pomoč. — Veliko škode letos povzročajo zopet poljske miši, ki jih že nekoliko let ni bilo opaziti v taki množini. Odkod se je neki vzela ta nadloga?

**Križevci v Prekmurju.** Ob koncu prejšnjega tedna je v zgodnjih večernih urah začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Kilonja Štefana, ki se že dalj časa nahaja v Ameriki. Ker je bilo poslopje s slamo krito, je naglo gorelo ter

so iskre zažgale tudi drugo gospodarsko poslopje, ki ga je predlanskim kupil od Flisar Karoline. Uničeno je tudi vse gospodarsko orodje, ki se je nahajalo v teh poslopih, ter vsa perutnina. Gasilec se je posrečilo ogenj omejiti. Škoda je velika. Kaj žalostno bo sin sprejel na znanje materino vest, da mu je doma ogenj uničil vse, kar si je s prihranki v tujini kupil v domovini.

**Dokležovje.** Naši posestniki še niso izpopolnili vrzeli pomanjkanja radi lanskeletne povodnji, ki je povzročila neprečelnjivo škodo, pa so že zopet prestopili besneči valovi reke Mure svoje bregove ter se daleč naokrog razlili po travnikih, žitnih poljih in gozdovih ter s tem zopet povzročili velikansko škodo. Skrajni čas je že, da se vsa regulacijska dela izvedejo do konca, ker sicer mi Obmurci ne bomo nikoli varni pred uničujočimi poplavlami.

**Filovec.** V nedeljo, 21. maja, smo imeli pri nas blagoslovitev kapelice Marije Pomočnice, o kateri smo v »Slov. gospodarju« že pisali. Blagoslovitvene obrede je opravil ob asistenci gg. Ošlaja in Lovrenčiča, ki sta domačina, g. dekan Jerič. To je bil za nas velik praznik, zato smo ga prav slovesno proslavili in se je blagoslovitve udeležilo mnogo vernikov od blizu in daleč. Toda konec je bil kaj žalosten, ker so se fantje sosednje fare v nekem vinotoču pošteno napili in potem stopili. Krono svojemu pretepaštvu pa so položili v Renkovcih na veselici pri Koronu. Kdaj bo taki nespameti konec? Ali ni v lepšem spominu žegnanje v Bogojini, ko nam je g. dekan blagoslovil na Kristusov Vnebohod glavni oltar in so se vsi mirno in spodobno vrnili na svoje domove!?

**Dolina.** Prejšnji petek se je nenadoma pojavil rdeči petelin na stanovanjskem poslopiju posestnika Ritoper Aleksandra ter mu ga je do tal vpepil. Ker je bilo ta dan vetrovno, se je ogenj

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede ter trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.465, 25. V. 35.

razširil tudi na gospodarsko poslopje. Škode je nekaj nad 10.000 din. Poslopje je bilo zavarovano. Vzrok požara je neznan.

**Krog.** Pretekli teden sta bila pred malim kazenskim senatom soboškega okrožnega sodišča obsojena dva lahkoživca, katerima je delo smrdelo, zato sta se večkrat podala v sosednje štajerske vasi na tatinske pohode ter sta kradla vse, kar jima je prišlo pod roke. Bila sta to Rajner Franc iz Kroga, ki je bil obsojen na eno leto in pol robije, ter Dervarič Alojz iz Petanjcev, ki je dobil eno leto strogega zapor.

**Andrejci.** V soboto, 20. maja, okrog 23.30 je med grmenjem udarila strela v hišo posestnika Gorza Miklavža, ki se je vnela in ji je zgorelo ostrežje z vsem žitom in drugimi predmeti, ki so bili na podstrešju. Škoda je precejšnja.

**Gornja Lendava.** Prejšnjo nedeljo je imel tukajšnji dekliški krožek in Marijin vrtec materinsko proslavo. Deklice Marijinega vrtca so pokazale na odru dve lepi igrici: »Tri mamice« in »Prava matic«. Zelo dovršena pa je bila zborna deklamacija »Vseh mater Matie članic dekliškega krožka. Vse to je vodila naša pridna in delavna učiteljica Letiševa, ki je tudi v kratkem pa v globokem govoru pokazala srce materino v podobi nebeške matere Marije. Pevske točke pa je vodil naš g. župni upravitelj Kolenc. Pri nas imamo še voljo in veselje delati v društvu, a eno nam manjka — dvorana. To je res kulturna potreba tukaj ob meji!

## Naši rajni

Hum pri Ormožu. Otožno so zapeli zvonovi in oznanili smrt svojega kuma Franca Štermana. Zapustil nas je ter se preselil tja, kjer ni več bridkosti ne težav, tja, kjer ni več bojev za življenjski obstoj. Krasen pogreb pokojnika je pričal o njegovem življenju, ki je bilo polno zanosnosti za sveto stvar. Saj je bil znan kot odločen katoliški mož, kot borec za slovensko stvar in je tudi moral okusiti teže nasprotovanja od strani takratnih nemčurjev, ki so ga tudi pogнали v ječo. Bil je dolga leta občinski odbornik, nad 17 let

želim, da mi poveste, kaj sami veste o stvari. Slišal sem, da ste tudi vi bili tam, ko so našli Kazimira.»

»Jaz sem bil prvi!« je samozavestno odvrnil podnik. »Saj sem ga jaz našel, in sicer v takem položaju, da me je še sedaj groza.«

Nato je začel živo opisovati Kazimirov položaj in njegove rane.

»To že vem,« ga je prekinil odvetnik. »Povejte mi, kaj veste o samem umoru. Kdo ga je izvršil, zakaj in kako? Kakor veste, sem jaz zagovornik Nine Mateskas in bi rad storil vse mogoče za njeno rešitev.«

»Veste, gospod Skanlon, ta Štefan Kmicic se je vse poletje smukal okrog tega dekleta. Često sem ju videl skupaj. Ta Kazimir se ji je tudi vsiljeval, a ona ni marala zanj. Zakaj se ga je izogibala, ne vem, ker drugače ni bila preveč izbirljiva. Kazimir ji je zapretil, da bo Štefanu vse povedal. Dekle se je zballo in Kazimira ubilo. To je moje mnenje.«

Sodnikove besede odvetnika seveda niso navdušile.

»Ali mislite, da je bila tako blazna, da ni pomislila na to, da jo morda dobijo?«

»Najbrž je mislila na to. A veste, jaz si tako predstavljam vso stvar, da je izvalila Kazimira v gozd in je s seboj nesla fantov samokres. Gotovo je menila, da če bo Kazimirov samokres ležal poleg trupla, bo vsakdo mislil, da gre za samomor. Toda nesreča je hotela, da se stvar ni iztekla tako gladko in je morilka prestrelila umorjenčeve dlani.«

»Če je tako, kaj potem rečete o Kmicicu? Kdaj se je on vmešal v zadevo?«

»On pri umoru ni sodeloval. O tem priča sledeče: Kazimir je bil ustreljen v petek popoldne. No, v soboto zjutraj okrog sedmih sem videl Nino na ulici. Prihajala je iz gozda. Izgledala je ko sam vrab. Okrog poldne sem jo spet videl, in sicer v družbi Kmicica. Fant je šel spredaj, ona mu je sledila in zmedeno govorila. Fant je hitel in se ni menil zanjo. Če bi bil sokrivec, bi bil že zjutraj šel z njo, da bi se prepričal, ali je Kazimir mrtev. Nina je kriva. Ko je videla, da Kazimir še živi, se je ustrašila in je tekla po Štefana. Fant se bo izmazal, toda mogoče je tudi, da bo dekle vse na njega zvrnilo, da na ta način reši svojo kožo.«

Skanlon je nekaj časa gubančil čelo in razmišljal. Naposled je zategnjeno vprašal:

»Ali ste prepričani o tem, da je Nina izvršila umor?«

»Popolnoma, gospod Skanlon.«

»In ste že komu govorili o tem?«

»Vi ste prvi.«

Odvetnik se je nehote ozrl okrog sebe in polglasno dejal:

»To me veseli. Ker to bi bilo zelo obremenljivo za mojo varovanko. In vi veste, da ničesar ne želim bolj, kakor da rešim svoje varovance. Gospod sodnik, poslušajte! Vi ste v presoji stvari preveč ozkosrčni. Temu, da ste videli Nino samo, ne smete pripisovati važnosti. To je bilo zjutraj in vi ste najbrž bili sa-

ga ni uslišal. Slednjič se je obrnil na takratnega črnogorskega metropolita, sedanjega patriarha Gavriila, in ga preprosil, da mu je dovolil poroko. Sledila je poroka. Seveda je bila za vse kraje blizu Kutine velika izrednost, ko mu je žena porodila pred pol letom sina. Starec v 96. letu je postal ves mlad in vesel. Poročajo pa tudi, da je dejansko tako krepak, da opravlja do zadnjega vsa lažja in težja dela pri hiši in da se v košnji celo meri z najmlajšimi.

**Najgloblje mesto v Oceanu**

Vodomeri zavod ameriškega mornariškega ministrstva objavlja raziskovanja križarke Milwaukee, ki jih je napravila posadka ladje med zadnjimi pomorski-

župan humake občine ter nad 30 let odbornik ljudske posojilnice v Ormožu. Poznan je bil daleč naokrog, saj je bil birmanski boter nad petdesetim, bil je tudi nabavitelj in kum cerkveni kmečki zastavi, katera krasil notranjost prijazne cerkve na Humakem griču. Kolika je bila njegova radodarnost, je lepo opisal v poslovnem govoru g. Ivanuša, njegova dela in zasluge pa posojilniški tajnik g. Munda. Njegovo globoko vero je omenil in postavil drugim v zgled z lepimi poslovnimi besedami ob odprtem grobu ormoškega g. župnika, še na velikonočni četrtki je hotel k sveti maši in da opravi svojo versko dolžnost ter da se pripravi na Vstajenje Onega, kateri mu je bil v življenju vse. Naročnik »Slov. gospodarja« je bil 45 let. Ob bridki izgubi izrekamo vsem žalujočim naše sožalje — rajni pa naj uživa večno plačilo!

Črensevel, V soboto, 20. maja, se je razširila vest, da je v soboški bolnišnici umrl Zerdin Martin, posestnik in trgovec iz Žiljkov. V začetku nismo verjeli, saj je bil komaj 49 let star, poln življenja in veselja. Pa vendar je bila resnica. Huda bolezen mu je strla življenje, v soboto popoldne so nam ga vrnil mrtvega. Imenovan je bil mož, kakršnih je danes težko najti. Največji del svojega življenja je posvetil našim katoliškim društvom, v katerih je delal z vsemi močmi. Od ustanovitve Orla, kateri se je ustanovil v njegovi hiši, je bil član in odbornik do razpusta. Od leta 1927 je bil odbornik in šest let predsednik Prosvetnega društva v Črensevelih, katero funkcijo je vestno vršil do smrti. Kljub temu, da je imel mnogo družinskih skrbi s svojimi osmimi otroki, katere je nad vse vzorno vzgajal, je ob vsaki društveni prireditvi sodeloval in pri mnogih igrah smo ga videli nastopati kot izbornega igralca. Razen tega je bil dolga leta tajnik gasilske čete in član fantovskega odseka. Kako je bil priljubljen med ljudstvom, je pokazal pogreb, kakršnega v žiljkah še ni bilo. Udeležilo se ga je vse članstvo Prosvetnega društva, fantje v kroju, domača in trnarska gasilska četa ter vključ slabemu vremenu okrog tisoč ljudi. Pogreb so vodili gg. župnik Zadrevce, župnik v p. Kleki in domači kaplan Rous, ki se je v imenu Prosvetnega društva poslovil od rajnega. V kratkih besedah je opisal njegovo delo ter

se mu zadnjič zahvalil za trud. Na zadnji poti mu je izkazala čast tudi domača godba, katero je rad podpiral, pri odprtem grobu pa se je poslovil od njega predsednik gasilske čete. — Martini! Odšel si, ni Te več med nami. Tvoji otroci, žena in društveni sodelavci smo z bolestjo zrl v Tvoj prerani grob. Toda volja Vsemogočnega je taka. Ti si odšel, pustil si pa neizbrisane sledove Tvojega dela, za katero Te bomo ohranili v častnem spominu. — Žalujočim ostalim izrekamo iskreno sožalje!

Straža pri Teharjih. V sredo, 10. maja, je zatianila trude oči Helena Mramor, posestnica v Straži. Pokojnica je bila kranjska rojakinja. Bila je vzor slovenskih krščanskih mater. Za vsakega je imela besedo tolažbe, za potrebne tudi gnetno podporo. Zapustila je moža in tri že

## KMEČKA ŽENA —

poznaš mesečnik »Kmečka žena«, list za tebe, da ti pomaga podpirati tri vogle pri hiši? Ako ga ne poznaš, piši upravi lista: Maribor, Koroška cesta 5, da ti pošlje list na ogled!

preskrbljene otroke, katere je vzgojila v strogo krščanskem duhu. Dolg žalni spreved, ki se je vili 12. maja od hiše žalosti na pokopališče k Sv. Lovrencu, je pač pričal o spoštovanju in priljubljenosti pokojnice. Pokojnici naj Vsemogočni tam gori stotero poplača njena dobra dela! — Svojem naše sožalje!

## Nadzorno poštovanje g. bana po ptujskem okraju

### Gospod ban v Halozah

V predbinkoštni številki smo prinesli opis banovega službenega obiska v Ptuj.

Iz središča Dravskega in Ptujkega polja je obiskal g. ban v prvi polovici minulega tedna najbolj znamenita postojanke v Halozah.

Že 22. maja popoldne je nadaljeval g. ban nadzorstveno potovanje iz Ptuja proti Halozam, kjer je otvoril v bližini št. Vida pri Ptuj na banovinski cesti nov železobetonski most čez Polsktavo. K otvoritveni slavnosti se je zbralo mnogo Sentičianov z gudbo, gasilci, člani fantovskega odseka ter šolska mladina. G. bana sta pozdravila Ivan Vavpotič in domači g. župnik Karel Jelušič, učenka pa mu je izročila šopek. Po krajšem zahvalnem govoru in odigranju državne himne je g. ban izročil novi most prometu.

Iz št. Vida se je odpeljal g. ban kljub deževju v središče Haloz, k Sv. Trojici. Tam so mu po-

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vrdigovnanju, zgagi, povzročeni po hudi zapekl, je zelo primarno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

mi vajami v Karibskem morju. Meritve pri rtu Enganu v bližini Haitija (pred osrednjo Ameriko) so pokazale, da je morisko dno tamkaj globoko 9560 metrov. Dolej znana največja morska globina je bila 8526 metrov.

### Sodba o podmornicah

V angleških mornariških krogih se je pojavila struja, ki sodi, da je gradnja podmornic za bodočnost brez pomena. Električne naprave za prisluskovanje in bombe za pogoditev v globino so danes tako popolne, da bo v bodoči vojni igrača uničiti podmornico v vodi kakor »ptico z zvezanimi krili«. Ta sodba je izzvala v državah, ki razpolagajo z večjim številom podmornic, razumljiv poplah.

mo na pol budni in niste dobro videli. Morda Nina ni bila sama. Morda niti ni bila ona, marveč kaka druga ženska, ki ji je nekoliko podobna. Morda se vam je samo sanjalo o vsej stvari. Poslušajte, jaz si takole predstavljam ves položaj: Kmicić je bil ljubosumen. Ker je vedel, da Kazimir ne bo pustil Nine pri miru in jo z obljubami morda celo premoti, se ga je hotel iznebiti. Po prej zasnovanem načrtu ga je zvalil v gozd in ga sam ustrelil. Ker ni bil prepričan, ali je Kazimir mrtev, je naslednjega dne šel gledat. Zakaj je šla Nina z njim? Ker jo je prišilil. In vzemimo, da je v soboto zjutraj res sama bila v gozdu. Zakaj? Iz usmiljenja. Ko ji je Štefan povedal, kaj je storil, je hitela ven, da bi pomagala nesrečni žrtvi. Toda jaz mislim, da se vi motite, ko trdite, da ste jo videli samo. »

Odvetnik je tako prepričevalno govoril, da sodnik nazadnje ni vedel, pri čem je.

»Da, najbrž sem se motil!« je dejal zmeden.

Odvetnik bi se najraje zasmel od zadovoljstva, a je zadušil veselje. Na listič je napisal nekaj imen in papir izročil sodniku.

»Izvolite! Te ljudi pošljite k meni. In še druge, ki vedó o stvari.«

Grenhut je razdvojen odšel. Vest mu je rekla, da je pravilno sodil o umoru, a razni ozir ga silijo k molku.

Skanlon si je zadovoljno menceal roke in dejal sam pri sebi:

»Prvo bitko sem dobil!«

14.

Ko je Alojzija po odpovedi službe stopila na ulico, ni vedela, kam bi se obrnila. V rednih razmerah bi hitela k sestri Benigni. Toda sedaj o tem ni moglo biti govora. Pri Skanlonu je bila stopila v službo vključ sestrinemu odsvetovanju in ona ni bila ena tistih, ki se brez dušnega boja vrnejo in priznajo svoj neuspeh. Sedaj je obžalovala, da ni storila tega, kar je sestra želela.

Vsa zamišljena je hitela proti stanovanju. V začetku poletja se je bila sporekla s sestro Benigno in je zapustila zavod Naše Gospé ter najela opremljeno sobo.

Alojzijina soba je bila zelo majhna — v tretjem nadstropju stare hiše. Oprema je obstojala iz železne postelje, nočne omarice, omare, mize in stola. Alojzija je stopila k oknu in se zazrla v daljavo. Razmišljala je o svoji usodi. Tako je preteklo kake četrte ure. Nato je šla k postelji, sedla in dalje predla svoje misli. Iz položaja ni našla izhoda. Sobica se ji je zazdela še bolj tesna. Zrak jo je začel dušiti. Morala je ven.

Na ulicah so raznašale časopisov še vedno vpili o umoru. Alojzija je kupila časopis. Šla je v park, sedla na klopi in začela čitati.

Ko je prečitala opis zločina, si je skušala predočiti vso stvar. Štefan in Kazimir sta se bila sprla in Štefan je ustrelil svojega tekmeča. Toda Kazimir ni hotel umreti. Nina je torej šla ponoči k njemu in